

## Maa- ja metsätalousvaliokunta

**Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2023 ja asetuksen (EU) 2022/109 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta**

Suurelle valiokunnalle

### JOHDANTO

#### *Vireilletulo*

Valtioneuvoston selvitys: Komission ehdotus neuvoston asetukseksi eräiden kalakantojen ja kalakantaryhmien Itämerellä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien vahvistamisesta vuodeksi 2023 ja asetuksen (EU) 2022/109 muuttamisesta tiettyjen muilla vesillä sovellettavien kalastusmahdollisuuksien osalta (E 102/2022 vp): Asia on saapunut maa- ja metsätalousvaliokuntaan mahdollisia toimenpiteitä varten.

#### *Asiantuntijat*

Valiokunta on kuullut:

- kalatalousneuvos Risto Lampinen, maa- ja metsätalousministeriö
- erikoistutkija Jari Raitaniemi, Luonnonvarakeskus
- toimitusjohtaja Kim Jordas, Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry
- toiminnanjohtaja Olli Saari, Suomen Vapaa-ajankalastajien Keskusjärjestö ry

Valiokunta on saanut kirjallisen lausunnon:

- ympäristöministeriö
- Kalatalouden Keskusliitto
- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- WWF Suomi

## VALTIONEUVOSTON SELVITYS

### *Ehdotus*

#### *Pääasiallinen sisältö*

EU:n yhteisestä kalastuspolitiikasta annetun perusasetuksen 1380/2013 artiklassa 2 olevan tavoitteen mukaan kalakantoja tulisi hyödyntää kestäväen enimmäistuoton MSY:n (Maximum Sustainable Yield) mukaisesti vuoteen 2015 mennessä ja asteittain viimeistään vuoteen 2020 mennessä kaikkien kalakantojen osalta.

MSY määritellään ICES:n suosituksissa kalakannan kutukannan sekä kalakannan kalastuskuolevuuden perusteella. Kalakannan katsotaan olevan MSY –tilassa, kun kutukanta on määriteltyä kokoa suurempi ja kalastuskuolevuus määriteltyä tasoa pienempi. ICES määrittelee lohikantojen MSY tilaa vaelluspoikastuotannon perusteella.

Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC ja Suomenlahden lohen TAC kattavat molemmat useita lohikantoja, joiden tila vaihtelee suuresti. Vahvimmat lohikannat ovat Perämeren suuret lohikannat, jotka poikastuotannon perusteella ovat MSY tilassa tai lähellä sitä. Tornionjoen lohikanta arvioidaan olevan MSY tilassa. Pohjanlahdella on myös eräitä heikommassa tilassa olevia lohikantoja, mutta Itämeren pääaltaan lohikannat ovat erityisen heikossa tilassa.

ICES tuo neuvossaan esille, että sekakantakalastus on uhka heikoille lohikannoille, erityisesti Itämeren pääaltaalla, jossa kaikki heikot lohikannat käyvät syönnöksellä. Tämän vuoksi lohenkalastusta tulisi tällä alueella lopettaa.

Suomenlahden villit lohikannat (Viron lohijoet Keila, Vasalemma ja Kunda) ovat poikastuotannon perusteella osoittaneet merkittävää elpymistä. Keila ja Kunda ovat poikastuotannon perusteella saavuttaneet MSY tilan.

ICES toteaa lisäksi, että Suomenlahden alueella pääosa lohista ovat istutettuja. Lohenkalastus Suomenlahdella tulisi kohdentaa istutettuun loheen mm. hyödyntämällä eväleikkauksia.

Pohjanlahden silakkakanta on uudella vuosituhannella vähitellen pienentynyt ja on sekä koon (vain hieman tavoiterajan yläpuolella) että kalastuskuolevuuden osalta MSY –tilassa. Viime vuosina kalojen kunto on heikentynyt ja saaliissa havaitaan laihtuneita yksilöitä. Luonnonvarakeskus on käynnistämässä tätä koskevaa tutkimustyötä.

ICES arvioi, että Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan kutukanta on edelleen tavoitetasoa pienempi (ei kuitenkaan korjaavia suojatoimenpiteitä edellyttävää kokoa (Blim) pienempi) ja kalastuskuolevuus merkittävästi tavoitetasoa suurempi. Vuoden 2022 osalta tilanne arvioidaan kuitenkin paremmaksi. Suurempaa vuosiluokkaa ei ole tullut vuoden 2015 jälkeen, mutta vuoden 2019 vuosiluokkaa on aiemmin arvioitua suurempi.

Riianlahden silakan kutukanta ylittää merkittävästi tavoitetasoaan ja kalastuskuolevuus alittaa merkittävästi enimmäistasoaan.

## **Valiokunnan lausunto MmVL 22/2022 vp**

Kilohailin kutukanta on tavoitetasossa, mutta kalastuskuolevuus enimmäistasoaan suurempi.

ICES:n tiedoista käy ilmi, että itäisen turskan kutukanta on pienentynyt vuodesta 2015 lähtien ja on viimeisten viiden viimeisimmän vuoden aikana ollut alle Blim arvon. Kalastuskuolevuus on kuitenkin pienentynyt vähäiseksi. ICES antaa varovaisuusperiaatteeseen perustuvan suosituksen 0 saaliista osa-alueilla 24-32.

Läntisen turskakannan tila on hieman kohentunut, mutta edelleenkin sen koko ja kalastuskuolevuus eivät ole MSY tavoitetasoissa. Vuoden 2022 vuosiluokka arvioidaan aiempia suuremmaksi, joten saalismäärää voidaan ICES:n mukaan hieman korottaa.

Meritaimenen osalta EU:ssa ei tehdä päätöksiä TAC:sta. Itämerellä on satoja meritaimenkantoja, jotka vaeltavat rannikkojen lähivesillä. Tämän takia meritaimenkannat eivät muodosta yhteistä kalavaraa, jonka kattava sääteleminen EU:n vahvistamalla TAC:lla olisi tarkoituksenmukainen hoitotoimenpide. ICES toteaa meritaimenta koskevassa neuvossaan, että meritaimeneen kohdistuvaa kalastusta tulisi vähentää luonnonvaraisten meritaimenkantojen suojelemiseksi. Lisäksi on tarpeen kunnostaa meritaimenen elinympäristöjä ja poistaa vaellusesteitä. Suomessa luonnonvaraiset meritaimenet ovat merialueilla rauhoitettuja. Saaliiksi saa kaikessa kalastuksessa ottaa vain evälekattuja (= istutettuja) meritaimenia.

### ***Valtioneuvoston kanta***

#### *Peruskunta*

Suomi kannattaa Itämeren kalastusmahdollisuuksien vahvistamista vuodelle 2023 siten, että kalakantoja hyödynnetään kestävästi enimmäistuottoa (Maximum Sustainable Yield, MSY) koskevan EU:n yhteisen kalastuspolitiikan tavoitteiden mukaisesti.

Kalastusmahdollisuudet tulee siten vahvistaa Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseen 2016/1139 Itämeren turska-, silakka- ja kilohailikantoja ja näitä kantoja hyödyntäviä kalastuksia koskevan monivuotisen suunnitelman ja ICES:n niitä koskevan uusimman tieteellisen neuvon perusteella.

#### *Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen TAC*

Suomi kannattaa ICES:n neuvon mukaista ratkaisua vuodelle 2023 siten, että lohisaalis osa-alueilla 29N, 30 ja 31 olisi ICES:n esittämä enintään 75 000 lohta ja Itämeren pääaltaalla lohienkalastus kiellettäisiin.

Vähimmäisratkaisuna voidaan kuitenkin hyväksyä vuodelle 2022 tehtyä ratkaisua vastaava järjestely, mikä tarkoittaisi komission ehdotuksen hyväksymistä. Tämän mukaan vuoden 2023 TAC kaupalliselle kalastukselle asetettaisiin 63 811 loheksi siten, että Pohjoisella-Itämerellä, Ahvenanmerellä, Saaristomerellä ja Pohjanlahdella (leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31) voidaan neljän merimailin sisäpuolella kutuvaelluksen aikana (toukokuun alun ja elokuun lopun välisenä aikana) kalastaa lohta kohdennetusti. Itämeren pääaltaalla osa-alueilla 22 - 29S leveyspiirin 59°30'N eteläpuolella lohienkalastus kiellettäisiin, mitä Suomi pitää

## Valiokunnan lausunto MmVL 22/2022 vp

erittäin tärkeänä. Lisäksi pyritään siihen, että vuoden 2022 ratkaisun tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen (ja Ruotsin) rannikkokalastusta.

Suomi kannattaa lisäksi vähimmäisratkaisun osana komission ehdottamien teknisten kalastussääntöjen jatkamista. Niihin kuuluvat siimojen käyttökielto kaupallisessa kalastuksessa neljän merimailin ulkopuolella Suomenlahtea lukuun ottamatta, enintään yhden eväleikatun lohien pitämisen vapaa-ajankalastajaa ja päivää kohden Itämeren pääaltaalla ja Pohjanlahdella sekä kaiken lohien vapaa-ajankalastuksessa saadun kalan maihin tuominen kokonaisuena. Leveyspiirin 59°30'N pohjoispuolella osa-alueilla 29N, 30 ja 31 touko-elokuussa neljän merimailin sisäpuolella lohien vapaa-ajankalastusta ei rajoitettaisi EU säännöksiin.

Suomi edellyttää, että komissio ja jäsenvaltiot edelleen valvovat, että Itämerellä ei harjoiteta laittonta lohienkalastusta ja että lohienkalastuksen edellä mainittua kieltoa Itämeren pääaltaalla noudatetaan.

Suomi pitää erittäin tärkeänä, että Itämerelle saadaan lohien monivuotinen suunnitelma.

Lisäksi Suomi katsoo, että kaikki kalastuskuolevuus tulee ottaa huomioon kalastuksen säätelyssä.

### *Suomenlahden lohien TAC*

Suomi kannattaa Suomenlahden lohien TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen mukaisesti kuluvan vuoden tasolle 9 455 loheksi.

### *Pohjanlahden silakan TAC vuonna 2023*

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin alarajan ja komission ehdotuksen mukaisesti siten, että TAC olisi 80 047 tonnia (-28 %).

### *Suomenlahden ja Itämeren pääaltaan silakan TAC*

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon Fmsy vaihteluvälin alarajan ja komission ehdotuksen mukaisesti siten, että TAC olisi 70 130 tonnia.

EU:n TAC muodostuisi vähentämällä Venäjän osuus (9,5 %, 6 662 tonnia) ja ottamalla huomioon Riianlahden ja pääaltaan välinen vaellus (70 130 – 6 662 (Venäjän osuus) - 3 211 (Riianlahdella pyydettyä pääaltaan silakka) + 794 (pääaltaalla pyydettyä Riianlahden silakka) = EU:n TAC 61 051 tonnia (+ 14 %).

### *Riianlahden silakkakannan TAC*

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon (Fmsy pistearvo) ja komission ehdotuksen mukaisesti siten, että TAC olisi 45 643 tonnia (-4%).

## Valiokunnan lausunto MmVL 22/2022 vp

### *Kilohailin TAC*

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja MSY-pistearvon 0,31 (vaihteluväli 0,22 – 0,41) perusteella siten, että TAC olisi 249 237 tonnia. TAC:n tasossa tulee ottaa huomioon Venäjän osuus (10,08 %) siten, että EU:n TAC olisi 224 113 tonnia (- 11 %).

### *Itäisen turskakannan TAC*

Suomi kannattaa ICES:n neuvoa ja komission ehdotusta siitä, että turskan sivusaalis TAC olisi 598 tonnia. Suomi myös kannattaa nykyistä kuturauhoitusta (touko-elokuu) ja vapaa-ajankalastuksen kieltämisestä turskan pääasiallisilla esiintymisalueilla osa-alueilla 22-26.

Turskan sivusaaliskiintiön kohdennettu käyttö osana tutkimuskalastusta olisi komission ehdotuksen mukaisesti sallittava, jotta turskakannan tilan kehitystä voidaan arvioida. Vaihtoehtoisesti tulee sallia turskaan kohdentuva pienimuotoinen kalastus alle 12 metrin pituisilla muita kuin trooleja käyttävillä kalastusaluksilla läntisen silakan vuotta 2022 koskevan ratkaisun mukaisesti.

Tehostetaan erityisesti troolikalastuksen valvontaa turskan lisääntymisalueilla.

Lisäksi Suomen kannalta on tärkeää, että jäsenvaltiot sitoutuvat edelleen turskaa koskeviin kiintiövaihtoihin niin, että turska ei muodostu pullonkaulalajiksi niille jäsenvaltioille, joiden turskakiintiöt ovat pienet.

### *Läntisen turskakannan TAC*

Suomi kannattaa TAC:n vahvistamista ICES:n neuvon ja komission ehdotuksen perusteella siten, että turskan sivusaalis TAC olisi 489 tonnia. Kohdennettu kalastus ja kalastuskuolevuus on syytä pitää mahdollisimman alhaisella tasolla.

### *Meritaimen*

Suomi kannattaa sitä, että meritaimenen kaupallisen kalastuksen kieltä jatketaan myös vuonna 2023 neljää meripeninkulmaa kauempana perusviivoilta mitattuna.

### *Yhteisymmärryksen saavuttamiseen tarvittava neuvotteluvara*

Suomi on valmis hyväksymään sellaisia neuvotteluprosessin aikana esille tulevia ratkaisuja, jotka ovat ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävä kalastuksen ja varovaisuusperiaatteen mukaisia sekä ovat tarpeen poliittisen yhteisymmärryksen saavuttamiseksi neuvostossa.

## **VALIOKUNNAN PERUSTELUT**

Kansainvälinen merentutkimusneuvosto (ICES) antoi 31.5.2022 neuvonsa vuoden 2023 kalastuskiintiöistä Itämeren kalakannoille. Nämä ICES:n neuvot muodostivat pohjan komission 24.8.2022 antamalle ehdotukselle Itämeren kalastusmahdollisuuksista vuodelle 2023. Maa- ja

## **Valiokunnan lausunto MmVL 22/2022 vp**

metsätalousvaliokunta on kesäkuussa 2022 antamassaan lausunnonsaan (MmVL 18/2022 vp — E 72/2022 vp) käsitellyt ICES:n tieteellistä neuvoa ja viittaa vuoden 2023 kalastuskiintiöiden osalta aiemmassa lausunnossa esittämäänsä.

Käsiteltävä oleva valtioneuvoston kanta perustuu ICES:n tieteelliseen neuvonantoon ja tukee suurelta osin Euroopan komission ehdotusta ensi vuoden kalastuskiintiöistä (TAC) Itämerellä. Itämeren pääaltaan ja Pohjanlahden lohen osalta valtioneuvoston kanta pohjautuu ICES:n neuvon mukaiseen ratkaisuun vuodelle 2023 siten, että lähtökohtana on lohenkalastuksen kieltäminen Itämeren pääaltaalla ja lohisaaliin enimmäismäärän asettaminen 75 000 loheen Pohjanlahdella osa-alueilla 29N, 30 ja 31. Vähimmäisratkaisuna voidaan kuitenkin hyväksyä komission ehdotuksen mukainen vuonna 2022 tehtyä ratkaisua vastaava järjestely. Tällöin kaupalliselle kalastukselle asetettaisiin 63 811 lohen kiintiö ja pyritäisiin lisäksi siihen, että vuoden 2022 ratkaisun tavoin muut Itämeren jäsenvaltiot sitoutuisivat siirtämään hyödyttömiksi jäävät lohikiintiönsä tarvittavilta osin ylläpitämään Suomen rannikkokalastusta. Maa- ja metsätalousvaliokunta pitää valtioneuvoston kantaa lohen osalta perusteltuna ja kiintiöiden vaihtoa jäsenvaltioiden välillä suomalaisen kalatalouden kannalta tärkeänä. Valiokunta katsoo kuitenkin, että pidemmällä aikavälillä lohen monivuotisen hoitosuunnitelman laatiminen koko Itämerelle edistää parhaiten lohenpyynnin ennakoitavuutta sekä niin ammattikalastuksen kuin vapaa-ajan kalastuksen toimintaedellytyksiä.

Suomenlahden, Saaristomerén ja Itämeren pääaltaan silakkakantojen eli niin sanottujen keskisten silakkakantojen tilanne on yleisesti ottaen parantunut, mutta vaihtelut alueen eri osissa ovat varsin suuret ja alueen pohjoisosien kalastus kärsii eteläisen Itämeren heikommasta tilanteesta. Suomen kalataloudelle tärkeän Pohjanlahden silakkakannan kiintiö on viime vuosina vaihdellut voimakkaasti, ja kiintiöön esitetty muutos on jälleen merkittävä tarkoittaen 28 prosentin vähennystä kiintiöön. Pohjanlahdella erityisesti Selkämeren ison, ruokakokoisen silakan laihtuminen jatkui vuonna 2021 edelleen edellisestä vuodesta. Luonnonvarakeskuksen arvion mukaan silakan laihtuminen Selkämeressä on ollut poikkeuksellista eikä silakoiden kunnon parantumisesta lähivuosina ole varmuutta. Valiokunta korostaa, että kalastuselinkeinon tilanne on kaikkiaan tällä hetkellä haastava, ja ammattikalastajien tilanteeseen vaikuttavat kalastuskiintiöiden lisäksi erityisesti korkeat polttoainekustannukset ja epävarmuus silakan kaupallisilla markkinoilla. Valiokunta toistaa aiemmin esittämänsä näkemyksen siitä, että suuria vuosittaisia vaihteluja kiintiön tasossa tulee ammattikalastuksen edellytysten turvaamiseksi pyrkiä välttämään.

### **VALIOKUNNAN LAUSUNTO**

Maa- ja metsätalousvaliokunta ilmoittaa,

*että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan korostaen edellä esitettyjä näkökohtia.*

## **Valiokunnan lausunto MmVL 22/2022 vp**

Helsingissä 29.9.2022

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Anne Kalmari kesk  
varapuheenjohtaja Ritva Elomaa ps  
jäsen Seppo Eskelinen sd  
jäsen Mikko Lundén ps  
jäsen Jari Myllykoski vas  
jäsen Anders Norrback r  
jäsen Raimo Piirainen sd  
jäsen Jenni Pitko vihr  
jäsen Juha Pylväs kesk  
jäsen Arto Satonen kok  
jäsen Jenna Simula ps  
jäsen Peter Östman kd  
varajäsen Katja Taimela sd

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tuire Taina